

Philip H. Coombs:

AZ OKTATÁS VILÁGVÁLSÁGA (Rendszerelemzés)

Tankönyvkiadó, Budapest, 1971.

1968 júniusában jelent meg a szerző fenti című munkája és 1971 nyarán a magyar nyelvű fordítás (fordította: Kemény István) a Tankönyvkiadó gondozásában, 3000 példányszám-ban. A szerző nemzetközi híró oktatás-gazdaságtani szakértő. Korábban a Ford Intézet igazgatója, majd J. F. Kennedy elnök idején oktatásügyi miniszterhelyettes, elnök tanácsadója, később UNESCO Nemzetközi Oktatási Tervezési Intézetének igazgatója. Már a könyv címe is figyelemfelhívó és érdeklődést keltő, a könyv tartalma pedig különösképpen. Coombs nagy tényanyag birtokában tárja fel a kibontakozó oktatási világválság nyers tényeit és fel is vázolja a válság leküzdésének lehetőségeit. Sajnálatos, hogy a szocialista országok közül csak a Szovjetunióra, egy-egy kisebb adatnál pedig Bulgáriára, Csehszlovákiára, Romániára hivatkozik.

Miről is szól ez a rendkívül „izgalmas” könyv? Az I. fejezetben a világméretű oktatási válság jellegéről, alapvető okairól, megoldásának feltételeiről. Már a könyv első oldalán kimondja „Időről időre mindenütt hiány van anyagiakban, tanároknak, osztálytermekben, felszerelésekben — csak diákokban nem!” Az oktatási világválság lényege az oktatási rendszerek és környezetük közötti egyenlőtlenségek. Az egyenlőtlenségek következő négy okát emeli ki a szerző a sok ok közül. Az oktatásra irányuló tömegigény ugrásszerű növekedése; az anyagi eszközök égető hiánya; az oktatási rendszerek örökölt tehetetlensége; a társadalmaknak a tehetetlensége — a hagyományos álláspontok, a vallási szokások, a presztizs és ösztönző módok és az intézményes struktúrák nehézségi erjeje. A könyv írója vázolja, mit kell tenni annak érdekében, ha a válságon túl akarunk jutni. Kihangsúlyozza, hogy a pénz mellett mindenképp felett szükség van — pénzért nem vehető — eszmékre és bátorságra, határozottságra, a kockázatvállalás és a változtatás szándékával alátámasztott önbecsülésre. Nagyon egyetértünk azokkal a gondolataival is, hogy az oktatás az egyik legbonyolultabb emberi erőfeszítés. S mégis, ez a szerző álláspontja, az oktatás technológiája meglepően kevésbé lépett túl a kézművesség szintjén, különösen kitűnik ez, ha más emberi tevékenységhez viszonyítjuk, ahol jelentős a fejlődés. Különösen fontos Coombs azon megállapítása, hogy nemzetet nevelni, s a nem-

zet oktatási rendszerének korszerűségét megőrizni sokszor nehezebbnek tűnik, mint embert küldeni a holdra.

Még az első fejezetben — ahol lényegében a „szemléletmód” kérdéseit összegezi — írja a szerző, hogy az oktatást rendszernek nevezzük, de nem kezeljük annak. Milyen igaz az, hogy az iskolavezetés a mosócédula tételei módjára veszi sorra tennivalóit, összefüggés-telen feladatok sokaságával foglalkozik. Az adatokat egymás után s a többi adattól elkülönítve veszik elő és vizsgálják. Az agyonhajszolt iskolaigazgató tipikus napirendje rendszerint az „elintézendő ügyek” hasonló egyvelegéből áll. A lehető leggyorsabban tér át az egyik ügyről a másikra. Ez még hazánkban is így van, bár korántsem ennyire általános jelenségről van szó nálunk. A szerző azt is leírja, mit kellene tenni, hogy másképpen legyen. Vázolja az oktatási rendszer főbb összetevőit (ábrán is), az oktatási rendszer és környezete közötti kölcsönhatást. Problémafelvetéseit optimistán zárja. Ezt írja: „Határozottan hisszük, hogy túl lehet jutni az oktatás világválságán, ha az érintettek őszintén és szisztematikusan diagnózist készítenek oktatási problémáikról, e diagnózis tényszerűen tervezik meg az oktatás jövőjét.” E sorok olvasásakor az MSZMP X. kongresszusán hozott, oktatási rendszerünk felülvizsgálatával kapcsolatos határozatra gondolhatunk, és arra a mögöttünk álló egyes kemény munkára, amellyel hazánkban ezt a diagnózist elkészítettük.

A könyv II. fejezete a képzési rendszerek bemeneti tényezőivel, (inputjaival) foglalkozik. A tanulókkal mint a legfontosabbakkal. Itt a felsőoktatási felvételi politika, a „tágra nyitott” és a szigorú szelekciós rendszereket bírálja. A bemeneti tényezők között a pedagógusokról, a minőség és a költség problémájáról ír. A pedagógushiyány okait, a pedagógusellátás javulásának távlatait elemzi. A bizonytalan bérspek-tívákról, a pedagógus-bérstruktúra hatásairól, a pedagógusképzés kapacitásáról, a falusi pedagógusok problémáiról — mint minden más problémáról — őszintén és bennünket magyarokat is nagyon érintően szól. Hangsúlyozza, hogy az oktatási válság lényege a pedagógusokkal függ össze! S a minőségre helyezi a hangsúlyt. Ezt úgy fogalmazza „elég nevelőt kapni és megfelelő szinten”. Azt is írja, hogy a túl sok gyenge pedagógus kiüzi a piacról a jókat.

A pedagógusképzés fejlesztésének problémáját az oktatás válságának leküzdésében döntőnek tartja a szerző — mint mi is annak tartjuk. A pedagógusok minőségének változását pedig csak a fizetések jelentős javulásától lehet várni. Azt is írja, nem elég, ha emelkednek a fizetések: gyorsan kell emelkedniük. Hosszasan fejtegeti ezt a kérdést.

Rendkívül lényeges a szerzőnek az a megállapítása, hogy ha a pedagógusképzés területén a minőségben és mennyiségben egyaránt javulást akarunk, akkor növelni kell a tanárképző intézményekben a kiváló tanerők számát és a jól tanítható emberanyagot. A tanárképzésre alkalmas tehetséges tanárokból viszont világszerte hiány van. Coombs a „pedagógus-input” legfőbb kérdésének azt tartja, képesek-e rá az oktatási rendszerek, hogy több és ugyanakkor jobb tanárt biztosítsanak a maguk számára. Végül a II. fejezetben az oktatás költségeiről ír részletesen. A közgazdaságilag is alátámasztott fejtegetések között megállapítja, bár a pénzügyi eszközök korlátozott-sága akadályozhatja az iparilag fejlett országokat, oktatási válságuk lényege nem az anyagi források hiánya. A szerző rámutat azokra a tényezőkre, amelyek a lényeghez tartoznak.

A III. fejezetben az oktatási rendszerek kiemelt eredményeiről (outputjairól): a szükségletekhez való alkalmazkodásról van szó. A „be-fejezetlen termékről”, a lemorzsolódott, a bukkott hallgatókról úgy ír, hogy sok nyugat-európai oktatási rendszernek — ugyanúgy, ahogy az Egyesült Államokban van — ezzel egyre inkább számolnia kell. Számunkra is mai probléma, amiről a könyv további részében ír a szerző: megfelel-e az oktatás a munkaerő-követelményeknek? E kérdésre a válasz fejtegetését azzal kezdi, hogy az oktatás jó befektetés a nemzeti fejlődés szempontjából! Hangsúlyozza, hogy ezt a meggyőződést közgazdászok és nevelők egyaránt osztják. (Vajon hazánkban is minden illetékesnek ez a meggyőződése?! Itt foglalkozik azzal, hogy az egyetemi képzés szakmai megoszlása nem megfelelő, ezért számos országban új műszaki és természettudományos fakultásokat hoznak létre. Nagyon ismerősnek tűnik az a helyzetkép, hogy több helyen diplomás értelmiségieknek kell ellátniuk azokat a feladatokat, amelyek valójában a középszintű szakemberek illetékességi körébe tartoznak. Részletesen tárgyalja a foglalkoztatottság, a munkanélküliség, az „állástan diplomások” növekvő problémáját. S megállapítja, hogy a munkaerő struktúra változásaihoz való alkalmazkodás legjobban úgy oldható meg, ha tanulékony és alkalmazkodásra képes embereket nevelnek, akiknek megvan a képességük és a motivációjuk ahhoz, hogy tanuljanak és fejlődjenek. Ezt a kérdést különös alapossgal elemzi, roppant „izgalmas” megállapításokat olvashatunk itt.

A IV. fejezetben az oktatási rendszereket

„belülről” elemzi. Célokról, tantervekről, kutatásokról és újításokról, az oktatás technológiájáról olvashatunk itt többek között. Az V. fejezetben az iskolán kívüli oktatásról van szó. Figyelemre méltóak ezek a gondolatok is. A VI. fejezetben a válság megoldásának kulcsáról: a nemzetközi együttműködésről ír a szerző. Az oktatás világméretű közös piacának igényét vázolja. Élesen elítéli a provincializmust, amely akadályozza a nemzetközi együttműködést.

A magyar oktatásügy minden dolgozóját érdekelheti az is, amit a szerző az egyetemek különleges feladatairól, néhány sürgős tenni-valóiról ír. S ha ezeket teljesítik — írja a szerző — „...akkor az igazság termékeny kutatása és a tudás, az emberi fejlődés és a haladás kétségtelenül olyan ütemben halad majd előre, amilyenről ma még nem is álmodunk.”

A könyv VII. fejezete a stratégiai következtetéseket tartalmazza. Ezt a részt különösen nagy figyelemmel érdemes elolvasni. A szerző az oktatási válság elemzése alapján a tanügyigazgatás korszerűsítését; a pedagógusok korszerűsítését; a pedagógusképzés alapvető „fel-forgatását”; a tanítási folyamat korszerűsítését; a pénzügyi eszközök növelését; az iskolán kívüli oktatás előtérbe helyezését; a nemzetközi együttműködést tartja a legfontosabbnak. Olyan együttműködést, amely nem beszédekre és határozatokra korlátozódik, hanem munkakapcsolatokra, igazságtalan konkrét dolgokra épül. Figyelemre méltó a könyv epilógusa is. Itt értékes információk, összefoglalások, tények, táblázatok segíthetik látóköriünk szélesítését. A bibliográfiái útmutató is segítséget nyújt a témával alaposabban foglalkozni kívánóknak.

Sokszor elmondjuk egy-egy könyv ismertetésekor, hogy ezt a könyvet a pedagógusoknak ismerniük kellene, Coombs könyvével kapcsolatosan ez az ajánlásunk talán szükségtelen is. Az oktatók mellett a felsőoktatási intézmények hallgatóinak is sok haszonnal járna a könyv olvasása, elsősorban közgazdászoknak és leendő pedagógusoknak. Jó lenne, ha a könyvben vázolt témákkal kapcsolatosan a hallgatók szakdolgozatokat, diplomamunkákat, tudományos diákköri dolgozatokat készítenének. Ez azért is lenne szükséges, mert fiataljainkra, az utánunk következő generációra, nagy feladatok várnak a magyar oktatásügy fejlesztése terén. Biztosítaniuk kell, hogy oktatásügyünk bonyolult társadalmi, nemzetközi viszonyok között is erőteljesen fejlődjön és mindenkor szolgálja népünk, nemzetünk érdekeit. Biztosítaniuk kell, hogy elért eredményeinket az oktatás közös világpiacon értékesítsük és segítsük más népek oktatásügyének fejlődését is. De tanuljunk is meg mindent más népektől, amivel saját oktatási rendszerünk hatékonyságát fokozhatjuk.

Dr. Füle Sándor

KORSZERŰ OLVASÓ-KALAUZ AZ IFJÚSÁG SZÁMÁRA

„Társadalmunk azt várja az irodalomtanítástól, hogy irodalmat értő, élvező, abban gyönyörködni tudó olvasókká nevelje a fiatalokat.” Ebből a tantervi célból adódik *irodalomtanításunk egyik fő gondja, a tanulóifjúság olvasása*. Az ifjúság egészséges igényessége nyilatkozik meg abban a feszültségben, amely olvasmányai és az irodalomtanítás között keletkezik. Tantárgy jellegénél fogva ugyanis irodalomtanításunk bizonyos határozott követelményeket igyekszik megvalósítani, alaposan megszürt anyagot tárgyal, s ami ezen kívül marad, az a gyermek-ifjú iskolán kívül szerzett tapasztalata vagy élménye. Köztudomású, hogy sokszor az irodalommal kapcsolatos, ilyen irodalomtanításon kívül eső élménykör mennyiségileg vagy hatásában jóval meghaladja az iskolai programot.

Irodalomtanításunk jelenleg még keveset számol ezekkel a tanórán és programszerű foglalkozásokon kívül szerzett élményekkel. Mindössze annyit történt, hogy a szakirodalom néhány vonatkozásban bele akarja kapcsolni a tanításba ezt a „többletet”, amelyet egyes pedagógusok egyenesen káros tehernek tartanak. A szakirodalom azonban vagy tantervi keretekre szűkíti le a problémát (pl. a házi olvasmányok elemzésére), vagy az irodalmi órán kívüli foglalkozások keretében tárgyalja (szakkörök, kirándulások, rendezvények).

Ha a tanulóifjúság olvasmányainak kérdését csupán az irodalomtanítás egyik részletének és nem alapkérdésének tekintjük, le kell mondanunk arról a jogos követelményről, hogy az irodalomtanárok az irodalmi nevelés egészét irányítsák. Számolnunk kell azzal a ténnyel, hogy a tágabban értelmezett irodalmi-művészi nevelés két forrásból fakad. Ami a hivatalos része, nem mindig a legvonzóbb találkozás az irodalommal, a gyermek-ifjú pedig valójában azt tartja igazi élménynek, amibe közvetlenül nem szól bele az irodalomtanítás. Egy véletlenül megszerzett könyv, egy televízió változat nemcsak független az irodalomtanítástól, hanem az ifjú ember véleményében ez az igazi irodalom, a többi iskolai dolog. Ha eltekintünk az önálló olvasmányok mennyiségétől, amely néha többszöröse a megkívántnak, közös tapasztalat szerint minősége váltakozó, minthogy az olvasás a körülmények szeszélyességétől függ. Az önálló olvasmányok egyéniségformáló ereje igen intenzív, tehát látnunk kell, hogy a sokszor be nem vallott és mégis szomjasan olvasott irodalom közömbösítheti tanításunkat, sőt az ízlés és az egyéniség fejlődését veszélyeztetheti. Az ifjúság olvasmányaival éppen az irodalomtanítás hatékonyságáért kell folyamatosan és minden szinten foglalkoznunk.

Hegedűs András könyve, a Legkedvesebb íróim (Móra Kiadó, 1971) irodalomtanításunk

és a tanulók olvasmányai közötti feszültséget oldja fel: az ifjú olvasó, pontosabban az általános iskolai felső tagozatos tanulóifjúság kezébe *korszerű olvasókalauzt* ad. Ezzel pedagógiai irodalmunk régi adósságát törleszti, amit a legszélesebb nevelői kör, szülők, könyvtárosok egyre sürgetőbben követeltek.

Pedagógiai irodalmunk számos terméke foglalkozik az olvasás kérdésével, de szinte valamennyi a kézikönyvek kategóriájába tartozik. Hegedűs András könyvének koncepciója szétfeszíti ezt a szűkebb pedagógiai kategóriát, mert közvetlenül az ifjú olvasóhoz szól, s nem tanári közvetítéssel kívánja megoldani az olvasók irányítását. Az ifjú olvasó először jut hozzá olyan közvetlenül neki szánt kalauzhoz, amely szakértelemmel minden kerülő út nélkül vezeti a könyvek világába. Ha eddig azt vitatták, s ez volt az olvasás kérdésének egyik fő nehézsége, hogy vajon az ifjú ember egyáltalán képes-e arra, hogy megvalóssa olvasmányait, a Legkedvesebb íróim megjelenése után az lesz kérdés, hogy a bő válogatásból kit választ ki, — ki lesz a legkedvesebb írója.

A szerző olyan anyagot válogatott össze, amely méltó a címre. Ebben a kalauzban azt a törzsananyagot találhatja meg az ifjú olvasó, amely műveltségét megalapozza, amelyre majd ráépülhetnek a későbbi rétegek, nélküle pedig hiányos lenne a felnőtt műveltség. Harminc íróat mutat be a szerző, világirodalmi és hazai klasszikust, akik az ifjúságnak írtak, vagy életművük, egyes műveik ifjúsági olvasmánnyá váltak.

A korszerű anyagválogatás a tanterv olyan buktatóit kerüli el, amelyek irodalomtanításunk egészét megülik. Megoldatlan ugyanis a tananyagban a klasszikus múlt és a jelen, valamint a magyar irodalom és a világirodalom arányosítása. A Legkedvesebb íróimban ez a probléma feloldódik, mert a szerző egyenlő arányban válogat ezekből a területekből. Hegedűs András ezzel a széles szemhatáru válogatással elvi jelentőségű áttörést végzett pedagógiai köztudatunkban, gyakorlatilag pedig nem terheli meg az olvasót azokkal a mesterséges korlátokkal, amelyek a középkorok diáknak is annyiszor kedvét szegik. Csupán a tanítóképzők és főiskolák részére készült ifjúsági irodalmi jegyzetek tárgyalják az irodalmat ilyen tág felfogásban, az ifjú olvasó azonban hasonló válogatású olvasmányanyagot nem kapott.

A szerző kitűnő érzékkel választotta ki a portrészorozaton alapuló szerkezeti felépítést: az ifjú olvasó néhány lapban önálló egységet kap, s lankadás nélkül hatolhat tovább a könyvben, minden fejezet új világot tár fel. Nemcsak egyszeri elolvasásra készter az ilyen mellérendelő, kis egységekre tagoló felépítés, hanem arra sarkall, hogy többször visszatérjünk egyes fejezeteire, tartósabban ismerkedjünk tartalmával, a megragadó részeket újra

élvezük, vagy egyszerűen információért lapozzuk fel. Ez a szerkezeti elosztás különösen az ifjú olvasóban ébreszthet arra kedvet, hogy az egyszerű elolvasás után hosszabban ismerkedjék a Legkedvesebb íróimmal.

Minden gyakorló pedagógus tapasztalatból tudja, s erről Hegedüs András gondolatébresztő tanulmányt írt, hogy az írói portré milyen jelentős szerepet tölt be az irodalomtanításban. Ez a forma áll legközelebb az olvasóhoz, mert benne plasztikusan tárulnak fel az emberi és alkotói vonások, azok a jellemző jegyek, amelyeket a művelőző közvetlenül megragadhat. Felneveltek számára is az írói portré a bevezetés hatásos eszköze, mint ezt néhány portrészorozat jellegű gyűjtemény sikere tanúsítja, az ifjú olvasó számára pedig talán az egyedül lehetséges forma, amely olvasói-emberi közelségbe hozza az írot és művészetét.

Az egyenletes színvonallal rajzolt portrék elsősorban plasztikusak. Józan mértékkel fogják egybe mindazt, amit érdemes tudni az író-ról, koráról és művészetéről. A szerző nem terheli meg felesleges adatokkal a néhánylapos vázlatot, inkább a markáns vonások kiemelésére törekszik, az életmű és az egyéniség olyan vonásait húzva alá, amelyek a megértést segítik. Megeleveníti az írók életét, de nem reked meg az anekdotizmusban, az események láncolatát feloldja az életmű körébe, annak élményszerű átélését teszi lehetővé. Frappáns idézeteivel mintegy dramatiszálja szövegét, amikor az írókat szólaltatja meg, leginkább tömör valóságukban.

Nemcsak mértéktartás, arányosság, a lényeges vonások harmonikus ötvözete jellemzi a portrékat, hanem érzelmi telítettség is. A család melege, a sorcsapásokkal szembeni hősiesség el-lenállás, a szépért, jóért vívott küzdelem, az együttérzés az elnyomottakkal nem jelzőszerűen nyilvánul meg, hanem a személyes állásfoglalásban, az alkotói egyéniség példamutató vonásaként. Magából a tényanyagból, az írói egyéniségből árad a nemes emberi tartalom, amelyre oly érzékeny a fiatal olvasó. Ideáljai elevenednek meg a könyvben, azok a küzdő hősök, akik nagy célra szánták életüket, és sokszor elcsúszasztóen mostoha körülmények között szakadatlan küzdelemmel jutottak el a megvalósításhoz. Valahány alkotó mindannyi hős, képzeletre és érzelmre ható jellem, akinek élete, egyénisége rokonszenvet, mely együttérzést, sőt azonosulási vágyat ébreszt.

A könyv stílusa pedagógiai tartalmát erősíti. Szemléletes, drámai sodrású, érdelem-dús, de mentes minden didaktikus gesztustól, ugyanakkor emelkedett, amit az ifjú olvasó szívesen fogad, mint kedves szövegeiben, mert úgy érezheti, hogy valami ünnepi, de semmiképpen sem prózai-hétköznapi világba lépett be. A szépírói eszközökkel is megelevenített

korrajzot, alkotói és emberi portrét az ifjú olvasó élményszerűen fogadja be, s lenyomatát oly hosszan megőrzi, hogy azt minden további hatás csupán módosíthatja, de nem homályosítja el.

A tájékoztató jegyzetek további találkozásokra indítanak, valamint meggyorsítják az információk keresését. A könyv végén életrajzi kislexikon mutatja be legismertebb mai prózaíróinkat, ami szervesen egészíti ki a klasszikus anyagot. Ajánlatos lett volna hasonló összeállítás a mai külföldi szerzőkről is, hiszen könyvkiadásunk és közvéleményünk fejlettsége megengedhetné ezt a kitekintést.

Két pedagógiai vonatkozást érdemes hangsúlyozni a Legkedvesebb íróimmal kapcsolatban. Az egyik az *életkori sajátosságot* célzó pedagógiai tudatosság, amellyel a szerző a könyv anyagát kiválasztotta, elrendezte és kidolgozta. A gyermekolvasó abban az értelemben ideális olvasó, hogy nevekkkel, címekkel általában nem törődik, egyedül a mű érdekli. Az olvasó fejlődésének következő szakaszában már kezd kialakulni történelmi szemlélete, amikor már képes arra, hogy az eseményeket elhelyezze a történelmi folyamatban, századokban vagy korokban gondolkodjék s ne valami időtlen jelenben. Figyelme akkor kezd rátapadni a szerzőkre, a történelmi körülményekre, s bár egyszerűsíti az összefüggéseket, érzelmi felfokozottsággal figyel a történelem romantikájára. A felső tagozatos gyermek már eszményt keres, s azt rendszerint valami végletes vagy szelídebb romantikumban találja meg. Aki az ilyen korú olvasót közelebb akarja hozni az irodalomhoz, annak a műveket, írókat ebbe a mozgalmasság, képzeletet megmozgató közegbe kell elhelyeznie. A szerző ennek az igénynek megfelelően, az olvasmányos olvasóalkalauz példászerű típusát teremtette meg a Legkedvesebb íróimban, amelyet, joggal hihetjük, nemcsak az ifjúság egyik legkedvesebb olvasmányaként tartanak számon.

A másik pedagógiai vonatkozás a könyv és a pedagógia sajátos viszonya. Kevés könyv telített ennyire *pedagógiai tartalommal*, s ugyanakkor mentes minden szakdidaktikai szándéktól. Semmiféle utalás nem történik arra, hogy például melyik osztályban vagy melyik anyagrésszel kapcsolatban lehet felhasználni, egyáltalán hogyan építhető be a tanításba vagy a tanulásba. Az ifjú olvasó, aki oly kényes arra, hogy olvasmányait önkéntesen válassza meg, és hogy közte és az író között ne álljon semmiféle pedagógiai kioktatás, nem érezheti, hogy valami pedagógiai segédkönyvet tanulmányoz. Közvetlen pedagógiai utalások helyett közvetett hatása a pedagógiai tartalom, ami az ifjúsági irodalom egyik alapkövetelménye. Nem egy tárgy kiegészítését éri tetten az érdeklődő, hanem egyéni választásra készítő anyaggal ismerkedik, amelyet majd tovább szélesíthet és

mélyíthet. Könyvtárosaink ezért fogják ajánlani, szakkörvezetőink pedig munkájukba ezért építik be a Legkedvesebb íróimat.

A Legkedvesebb íróim maradéktalanul betölti célját, az ifjú olvasó bevezetését az irodalom világába. Az első kiadás példányait felvásárolták, s ez a siker bizonyítja, hogy mennyire időszerű volt a könyv megjelenése. Nem árt azonban most figyelmeztetni arra a veszélyre, hogy a könyvkalauzokat idővel a kiadás túlhaladja. A Legkedvesebb íróim akkor lehet majd nemzedékek hivatott kalauza, ha a megfelelő bővítésekkel újra kiadják.

Hegedüs András könyve pedagógiai irodal-

munkban úttörő jelentőségű vállalkozás, irodalmi életünkben pedig korszerűen folytat egy értékes hagyományt. Hazai könyvkiadásunkban a könyvkalauz ugyan sohasem honosodott meg, de jelentőségét néhány közismert név, mint Benedek Marcellé fémjelzi. A pedagógusok azt kívánhatják, hogy a Legkedvesebb íróimat más, hasonló szintű kötetek kövessék. A pedagógia akkor oldhatja meg a tanulóifjúság olvasásának kérdését, ha feladatának tekinti, hogy a legkisebektől a középiskolás korú tanulókig az egész ifjúságot kalauzolja a könyvek világában.

Kesztyélvi György
Szeged

A MÓRA KÖNYVKIADÓ KÖNYVEI

Szabó Árpád:

A TRÓJAI HÁBORÚ

Sok száz éve találnak gyönyörűséget minden kor fiai a görög mitológiában, amely írók, festők és szobrászok ezreit is nagy alkotásra ihlette. A szerző az ókor tudós tanulmányozásának hűségével és a vérbeli író készségével adja elő történeitit. Művének két része nagyjából az Iliász és Odüsszeia cselekményét követi, de más görög mondákkal is kiegészíti, de másról is tudósít, pl.: Trója felfedezéséről, Odüsszeusz feltételezett hazajáról. A könyv negyedik kiadást ért meg, melyet az előzőekhez hasonlóan Boromissza Zsolt illusztrált.

Varga Katalin:

KISBENCE

A könyv szereplője nem azonos gyermekkorunk kemencébe bújó Bencéjével. Ez a Kisbence szőke hajú, kék szemű, kiscsoportos óvodás.

Vele történik a sok érdekes dolog, barátaival, játékaival.

Ajánljuk a könyvet valamennyi 5 éven felüli olvasónak.

A könyvben levő kedves rajzokat F. Györfly Anna készítette.

Weöres Sándor:

ZIMZIZIM

Már minden óvodásgyerek kacagva fújja: „Harap utca három alatt; megnyitott a kutytár, síppal-dobbal megnyitotta, Kutyatülvő Aladár.”

Bizonyára hamarosan ugyanígy fújják majd ezt a verset is: „Éc, péc, kapuléc, Csimplimpi hova mész?”

Weöres Sándor költészete szinte kimeríthetetlen olyan emberi és költői értékekben, amelyek a kisgyerekek számára is hozzáférhetők. Ezekből a versekből nyújt át a kiadó a *Bóbita* után egy újabb gyűjteményt, melyben a költő újabb gyerekverseit gyűjtötte egy csokorba.

Hincz Gyula rajzai szín- és formagazdagságukkal szervesen illeszkednek a kötet költői világához.

Anatolij Ribakov:

KROS KÜLÖNÖS VAKÁCIÓJA

„Mindenki azt tartotta, hogy Smakov jobban dolgozik, mint én. Hogy miért? Én nem voltam képes arra, amire Smakov, hogy csak úgy egyszerűen csavargassam a srófokat. Nekem muszáj volt megtudnom, miféle sróf az illető, és minek kell lecsavaroznom” — ezzel a pár mondatdal mutatjuk be legjellemzőbben a kötet két kisregényének főhősét: Szerjzosa Krasenyinnikov tizenhat éves gimnazistát, könnyebben ki mondható diáknévén: Krost. Az iskolában, az autós tanműhelyben, a nyári gyakorlaton és „a művészet vonzásában” eltöltött vakáció alatt ilyen, kicsit naivnak és kicsit nagyképűnek látszó érdeklődéssel keresi „a dolgok lényegét”, és mondja ki a maga őszinte véleményét, akár az autóparról, akár a modern művészetről és „a modern életformáról” van szó.

Móra Könyvkiadó—Kárpáti Kiadó.